

give dette lille Tilskud, forekommer det mig dog at Sagen er saa uforberedt — det Hele hæver Spør deraf — at man, selv om man var velvillig stemt imod den, dog i alt Fald maatte erkjende, at den ikke er moden til Afgjørelse. Det vil erindres, at der for Holmlands Vedkommende blev tegnet 962 Rd. som Bidrag fra Klitbeboerne, men at de 476 Rd. udebleve, og hvem har Sikkerhed for, at ikke ogsaa noget lignende sker her? Dette med Hensyn til denne Sag. — Det skal erkjendes, at Vædringsforslaget under Nr. 40, som en æret Taler igar bemærkede, kun angaar en Stump af de Forslag i denne Retning, som Venstre forelagde ved 2den Behandling, og at disse væsentlig vare byggede paa den Forudsætning, at Kommunitetet blev frit for at udrede Penge til den botaniske Have, saaledes at man kunde vente, at der vilde blive et betydeligt Overskud, men ikke desto mindre lægger jeg dog en betydelig Vægt paa, at dette Forslag bliver forkastet, og jeg skal sige hvorfor. Vi oplyste forrige Gang under Forhandlingerne, at der var stillet et nyt Forlangende om 500,000 Rd.; vi have allerede vedtaget at bevilge 200,000 Rd., og der vil sandsynligvis komme flere Bevillinger til; men dersom vi nu gaa ind paa dette Forlangende, er det indlysende, at Balancen vil blive endnu ringere. Det er vel sandt, at Kommunitetet er for de Uformuende, men naar man anlægger en botanisk Have for dets Penge, er det ikke særlig for de Uformuende, lige saa lidt som det, at man bygger Musæer; hvis Pengene virkelig bleve anvendte til de Uformuende, var Stillingen en anden. Naar man kommer til, hvad jeg haaber vil ske, at Pengene fra alle disse separate Fond inddrages i Statskassen, føler jeg mig forvissat om, at man ikke vil glemme, at der ogsaa er taget fra Kommunitetet til saadanne Formaal, og at man ikke vil glemme de Uformuende; dette har jeg Grund til at vente, fordi Staten ingenlunde har viist sig knap eller tilbageholdende over for de Uformuende. — Hvad angaar Vædringsforslaget under Nr. 42 med Hensyn til Theatret, er jeg entig med den ærede Formand for Finantsudvalget i, at det, dersom Thinget vedtager Ministerens Forslag, dermed er kundgjort, at

man ikke vil have det private Forslag om denne Gjenstand, der er indbragt. Jeg kan ikke indse, at Vedtagelsen af dette skulde være at tage en Hævn over Skuespillerne, thi det er jo vittelig nok for Alle, at Høiesteretsdommen i Grunden gaar ud fra en Opfattelse, som er modsat den, Thinget har tilkjendegivet, Thinget hævdter altsaa kun sin Stilling og lader kun sin Villie komme igjennem ved at negte Forslaget under Nr. 42, om det end først sker efter to Aars Forløb. — Jeg kan ikke se, at der er fremkommet andre væsentlige Indvendinger imod Vædringsforslaget under Nr. 55 angaaende de Forudsætninger, under hvilke Bidraget til Hjørring Skole skulde ydes, end den, at man siger, det er noget aldeles Nytt. Den ærede Drøftfører nævnte igaar en Mængde Skoler, med Hensyn til hvilke man ikke havde forlangt lignende Betingelser, og derfra gif det ærede Medlem for Holbæk Amts 3die Valgkreds (Dinesen) ud; men man maa lægge Mærke til, at der er kommet to Ting imellem, nemlig for det Første Loven af 1ste April 1870 om de lærde Skoler og dernæst Kjøbstadskommisssionens Betænkning, hvilken jeg tillægger en ikke ringe Vægt. Hvorledes er vel Stillingen, hvor Kommunerne have de lærde Skoler? Kjøbstadskommisssionen har meget vel udviklet, hvorledes den er, og ikke alene der, men overhovedet i alle Byer; den er saaledes, at det væsentlig er de Formuende, som have Nytte af de lærde Skoler. Ved Siden deraf har man Betalingskoler, til hvilke Alle, ikke alene de Forældre, hvis Børn søge dem, men ogsaa de fattige Forældre maa yde Bidrag; det er ikke blevet saaledes, som det skulde have været, at de væsentlig betales af de formuende Forældre, men de betales af hele Kommunen. Derfor har der udviklet sig en Tilstand i Byerne, som egentlig er saaledes, at der er en lille Flok, som veed Noget, en lille Flok, der kommer frem, men det store Flertal er udelukket fra de lærde Skoler og fra Betalingskolerne. De ere derfor indskrænkede til de saakaldte Friiskoler, som ere aldeles overfyldte, og hvor man kun faar en halv Dags Undervisning. Det er derfor intet Under, at der lyder forvirrede Roster fra disse Kredse, og Kjøbstadskommisssionen erkjender ogsaa selv i